

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

Geografie

Europa – România – Uniunea Europeană
Probleme fundamentale

Manual pentru clasa a XII-a

Octavian Mândruț

CORINT

Manualul a fost aprobat prin O.MEdCT nr. 1262/53 din 6.06.2007, în urma evaluării calitative și este realizat în conformitate cu programa analitică aprobată prin Ordin al ministrului educației și cercetării nr. 5959 din 22.12.2006.

Date despre autor:

OCTAVIAN MÂDRUȚ, doctor în geografie, cercetător științific principal I și cadru didactic la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, autor de manuale școlare (pentru clasele IV-XII, apărute la Editura Corint), atlase, culegeri de sinteze și teste, lucrări în diferite domenii ale geografiei, ghiduri metodologice, caiete de activitate independentă, cursuri universitare. Dintre lucrările actualizate, amintim: *România – atlas geografic școlar*, *Atlas geografic școlar* și *Atlas geografic de buzunar* (ediții 2013, apărute la Editura Corint), *Geografia Uniunii Europene*, *România – geografie regională*, *Geografie fizică și umană generală*, *Elemente de epistemologie geografică*, ș.a., Editura „Vasile Goldiș” University Press, 2012–2013.

Referenți:

Prof. univ. dr. **Gh. Măhăra**, Universitatea din Oradea

Prof. gr. I **Lucian Popescu**, Colegiul Național „George Coșbuc”, Cluj-Napoca

Redactor: Geanina Radu

Tehnoredactare computerizată: Andreea Apostol

Coperta: Valeria Moldovan

Cartografie: Petruța Șerban

Control cartografic: prof. Ștefan Popescu

Editura CORINT

Redacția și administrația:

Str. Mihai Eminescu nr. 54 A, sector 1, București

Tel./Fax: 021.319.47.97, 021.319.47.99

Difuzarea:

Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București, cod poștal 060012

Tel.: 021.319.88.22, 021.319.88.33, 0748.808.083, 0758.225.443

Fax: 021.310.15.30, 021.319.88.66

E mail: vanzari@edituracorint.ro

Magazin virtual: www.grupulcorint.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MÂDRUȚ, OCTAVIAN

**Geografie: Europa - România - Uniunea Europeană:
probleme fundamentale: manual pentru clasa a XII-a /**

Octavian Măndruț. – București: Corint, 2008

Bibliogr.

ISBN 978-973-135-367-8

913(4+498)(075.35)

ISBN: 978-973-135-367-8

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii CORINT,
parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

GEOGRAFIE

Europa – România – Uniunea Europeană

Probleme fundamentale

CUPRINS

- I. EUROPA ȘI ROMÂNIA -
ELEMENTE GEOGRAFICE
DE BAZĂ
- II. ROMÂNIA ȘI UNIUNEA
EUROPEANĂ
- III. EUROPA ȘI UNIUNEA
EUROPEANĂ ÎN LUMEA
CONTEMPORANĂ
- IV. ELEMENTE DE GEOGRAFIE
SOCIALĂ ȘI CULTURALĂ A
EUROPEI ȘI A ROMÂNIEI
- V. ELEMENTE DE GEOGRAFIE
A SERVICIILOR ȘI
ADMINISTRAȚIE ÎN
EUROPA ȘI ÎN ROMÂNIA

În urma parcurgerii, în clasa a XII-a, a tematicii acestei discipline școlare, veți avea posibilitatea să:

- utilizați adecvat terminologia presupusă de această tematică;
- raportați elementele semnificative din societate, știință și tehnologie la această tematică;
- relaționați elementele din realitatea înconjurătoare (natură și societate) cu reprezentarea lor cartografică.

De asemenea, sperăm să vă dezvoltați o atitudine potrivită față de educație, cunoaștere, cultură și civilizație referitoare la Europa, România și Uniunea Europeană.

SUMAR

I. Europa și România – elemente geografice de bază	7
1. Spațiul românesc și spațiul european	8
1.1 Europa și România – caracteristici geografice generale	8
1.2 Poziția geografică și limitele	10
2. Elemente fizico-geografice	
definitorii ale Europei și ale României	12
2.1 Relieful major – trepte și unități morfostructurale	12
2.2 Tipuri genetice și unități de relief	14
2.3 Unități majore de relief	16
2.4 Clima – factorii genetici, elementele climatice și regionarea climatică ..	18
2.5 Harta sinoptică a Europei și a României	22
2.6 Hidrografia – aspecte generale	24
2.7 Dunărea și Marea Neagră	26
2.8 Învelișul biopedogeografic	28
2.9 Resursele naturale	30
3. Elemente de geografie umană ale Europei și ale României	32
3.1 Harta politică a Europei. România ca stat al Europei	34
3.2 Populația și caracteristicile ei geodemografice	36
3.3 Sistemul de orașe al Europei	38
3.4 Analiza geografică a unor orașe: Londra, Paris, Viena, Moscova ..	40
3.5 Analiza geografică a unor orașe: București, Constanța, Timișoara ..	42
3.6 Activitățile economice – caracteristici generale	44
3.7 Analiza unei ramuri industriale – energia electrică	46
3.8 Sisteme de transport	48
3.9 Mediul înconjurător și peisaje	50
3.10 Regiuni geografice în Europa și în România	52
3.11 <i>Caracteristici ale unor regiuni geografice din Europa și din România*</i> ..	54
3.12 Carpații – studiu de caz al unei regiuni geografice	56
3.13 Țările vecine României	58
Test – România și Europa — elemente geografice de bază	64
II. România și Uniunea Europeană	65
1. Formarea Uniunii Europene și evoluția integrării europene	66
2. Caracteristici geografice, politice și economice actuale	
ale Uniunii Europene	68
3. Statele Uniunii Europene	70
3.1 Privire generală și sintetică	70
3.2 Studii de caz	72
Franța. Germania	72
Regatul Unit. Italia	74
Spania. Portugalia	76
Grecia. Austria	78
<i>Celelalte țări ale Uniunii Europene*</i>	80
4. Diviziuni regionale și organizarea	
spațiului geografic în Uniunea Europeană.*	84

SUMAR

5. România ca parte a Uniunii Europene	86
5.1 Oportunități geografice ale României cu semnificație pentru Uniunea Europeană	86
5.2 România și țările Uniunii Europene – interdependente geografice, economice și culturale	88
5.3 Organizarea și amenajarea spațiului geografic în Uniunea Europeană și în România*	90
5.4 Problema energiei în Uniunea Europeană și în România. <i>Alte probleme comune*</i>	92
Test – România și Uniunea Europeană	94

III. Europa și Uniunea Europeană în lumea contemporană 95

1. Problemele fundamentale ale lumii contemporane – prezentare sintetică	96
2. Rolul Europei în construirea lumii contemporane	98
3. Uniunea Europeană și ansamblurile economice și geopolitice ale lumii contemporane	100
4. Mondializare, internaționalizare și globalizare din perspectivă europeană	102
5. Europa, Uniunea Europeană și România în următoarele decenii	104
Test – Europa și Uniunea Europeană în lumea contemporană	106

IV. Elemente de geografie socială și culturală

<i>a Europei și a României*</i>	107
1. Tipuri tradiționale de utilizare a spațiului geografic*	108
2. Tipuri de comunități umane. Mentalități*	110
3. Diversitatea umană a Europei*	112
4. Structuri teritoriale și dinamica socială*	114
5. Raportul dintre elemente de geografie socială și culturală ale Europei și României*	116
Test pentru curriculum opțional	118

V. Elemente de geografie a serviciilor și administrație în Europa și în România** 119

1. Căi de comunicație și mijloace de transport**	120
2. Relații economice, turism, comerț, activități complementare** ...	122
3. Elemente de geografie administrativă**	124
Test final*	126

Bibliografie 128

* Lectiile marcate prin litere cursive și un singur asterisc reprezintă curriculum diferențiat pentru clasele de științe sociale, din cadrul filierei teoretice, profil umanist.

** Lectiile marcate prin litere cursive și două asteriscuri se adresează calificărilor profesionale din domeniile servicii și administrație, profil tehnologic.

UTILIZAREA MANUALULUI

Titlul
lecției

Subtitlul
lecției

Text
explicativ

Dicționar cu
principalii termeni
noi, care trebuie
urmăriți odată cu
parcursul lecției

Hartă
destinată analizei și
raportării ele-
mentelor din text

Document
informativ destinat
analizei și
argumentării

cap. I | **SPAȚIUL ROMÂNESC ȘI SPAȚIUL EUROPEAN**

A. EUROPA ȘI ROMÂNIA – CARACTERISTICI GEOGRAFICE DE ANSAMBLU

EUROPA
Harta alăturată (fig. 1) asigură o imagine simplă asupra a ceea ce poate fi considerat spațiul geografic european, îndeosebi prin dimensiunea sa naturală, care oferă suportul comunităților umane.
Ca întindere și continuitate, Europa are aspectul unei prelungiri a Asiei (fiind o mare „peninsulă” a acesteia). De aceea, se considera frecvent ca aceste două continente (Europa și Asia) formează în realitate o singură întindere, denumită Eurasia.
Limita dintre Europa și Asia este fixată în lungul Munților Urali, apoi în continuare pe fluviul Ural, Marea Caspică și Munții Caucaz; această limită are un pronunțat caracter convențional.
Analizând harta alăturată (fig. 1), observăm că Europa are o serie de caracteristici vizibile, cum ar fi:
■ tărmlurile sunt foarte sinuoase, determinând cel mai mare raport dintre perimetrul și aria continentului (DOC 1);
■ existența unor întinse peninsule marginale și insule exterioare;
■ organizarea naturală pe fași latitudinale, paralele, de la sud spre nord, cu o axă centrală formată din sistemul alpinocarpatic și bazinul Dunării;
■ existența unor mări interioare, cvasizolate (Marea Baltică, Marea Neagră).
O linie imaginară trasată între Marea Baltică și Marea Neagră împarte Europa în două părți: în est, Europa continentală și în vest, Europa peninsulară; această linie este denumită, uneori, istm puncto-baltic. Acest istm îngustează continentul european în lungul acestei linii imaginare (aproximativ între Kaliningrad și Odessa), care permite astfel o separare clară între cele două părți ale sale.

ROMÂNIA
Privind harta continentului nostru și harta spațiului geografic pe care se află situată țara noastră (fig. 2), observăm că acestea au în comun câteva componente principale (Carpații (fig. 3), Dunărea (fig. 4), Marea Neagră și Câmpia Panonică). Fata de istmul ponto-baltic, România este situată spre vest. Prin trecere de la Europa la România (DOC 2), se observă că țara noastră poate fi considerată astfel o țară carpatică, danubiană, pontică, panonică, având o poziție central-europeană.
Caracterul carpatic al spațiului geografic este dat de ponderea reliefului carpatic (60% din teritoriul țării) și situația celei mai mari părți din acest lanț montan pe teritoriul țării noastre (55%).
Caracterul danubian (danubian) al țării constă în faptul că segmentul cel mai mare al fluviului este tangențial teritoriului țării (58%), în situația aproape integrală (97%) a teritoriului țării în bazinul hidrografic al Dunării și al zonei de varsare (Delta Dunării) pe teritoriul țării noastre.
Deși istmul românesc al Mării Negre este relativ redus în raport cu alte țări situate în jurul acesteia, țara noastră poate fi considerată o țară pontică. Caracterul panonic este dat de largă deschidere a reliefului și hidrografiei spre Câmpia Panonică și Europa Centrală.
Țara noastră reprezintă aproape 1/40 din întinderea Europei și peste 3% din populația acesteia. La nivelul planetei, România ocupă 0,16% din suprafața uscatului și 0,34% din populația Terrei. Sub raportul geografiei fizice, România poate fi definită în același timp ca un spațiu carpatic, danubian, panonic și pontic. Caracteristica principală de geografie umană a acestui spațiu o reprezintă locuirea sa de către o populație neolatină, care formează romanitatea orientală.

TERMINI
Spațiu – termen general, care are în vedere o anumită suprafață, precum și totalitatea elementelor, proceselor și fenomenelor geografice specifice.
Carpatic – termen referitor la Munții Carpați și caracteristicile acestora.
Danubian (danubian) – termen referitor la Dunăre (Danubiu, în latină), la caracteristicile și influența acesteia asupra teritoriilor din bazinul hidrografic.
Panonic – termen referitor la spațiul geografic al Depresiunii Panonice și la caracteristicile sale (de relief, clima).
Pontic – referitor la Marea Neagră (denumită în trecut Pontus Euxinus).
Istm ponto-baltic – linie imaginară care unește punctele cele mai apropiate dintre Marea Baltică și Marea Neagră.
Romanitate orientală – partea estică (orientală) a spațiului de romanitate (cu originea în civilizația Imperiului Roman).

ACTIVITĂȚI
Urmăriți harta Europei (fig. 1) și identificați alte elemente observabile pe aceasta: localizarea, forma, mărimea și denumirea principalelor peninsule, insule și mări exterioare, orientarea fluviilor principale și a lanțurilor montane.

Fig. 1 Spațiul geografic european

Fig. 2 România – în poziția Munților Urali

Fig. 3 Munții Carpați în cadrul Europei Centrale și Orientale

Fig. 4 Delta Dunării în cadrul Europei Centrale și Orientale

Continent	Suprafață (km ²)	Populație (mil. loc.)	E.C. (mil. loc.)
Europa	10,1	70 000	1 000
Asia	44,5	45 000	1 500
Africa	30,1	50 000	1 000
Antarctica de Nord și Sud	14,1	10 000	0 000
Continente	100,8	180 000	3 500
Europa de Nord	10,1	50 000	1 000
Europa de Sud	10,1	50 000	1 000
Antarctica	14,1	10 000	0 000

Aplicații destinate
completării cerințelor
de concretizare
a învățării

Document de
argumentare
a textului
explicativ

Imagini asupra unor
elemente reprezenta-
tive, numerotate
(fig. 3, 4) și
cu trimitere în text

EUROPA ȘI ROMÂNIA

ELEMENTE GEOGRAFICE DE BAZĂ

Prima parte, cea mai substanțială, a manualului cuprinde o prezentare, în paralel, a caracteristicilor geografice principale ale Europei și ale României. Această prezentare este progresivă, pornind de la elementele generale ale continentului nostru, la cele particulare ale României.

Analiza corelată a elementelor de geografie a Europei și a României are la bază includerea spațiului geografic național în cel continental, ceea ce presupune abordarea caracteristicilor spațiului mai extins, apoi a caracteristicilor comune și, în cele din urmă, a celor specifice spațiului mai redus ca întindere.

O atenție deosebită este acordată perceperii raporturilor dintre spațiul european și cel național, explicarea acestor raporturi și identificarea particularităților geografiei României în raport cu cea a Europei.

În urma parcurgerii acestui capitol, veți avea posibilitatea să dezvoltați competențe noi referitoare la:

- utilizarea terminologiei și a limbajului specific pentru prezentarea elementelor geografice de bază ale Europei și ale României;
- explicarea acestor caracteristici prin raportarea lor reciprocă;
- explicarea legăturilor dintre caracteristicile spațiului național și ale celui european;
- utilizarea unor surse de informare diferite, referitoare la geografia Europei și a României;
- raportarea sistemelor naturale și umane la nivelul continentului, al țării și al diferitelor diviziuni regionale;
- interpretarea reprezentărilor cartografice analizate;
- înțelegerea diversității naturale și umane a spațiilor geografice studiate.

1 SPAȚIUL ROMÂNESC ȘI SPAȚIUL EUROPEAN

1.1 EUROPA ȘI ROMÂNIA – CARACTERISTICI GEOGRAFICE DE ANSAMBLU

EUROPA

Harta alăturată (fig. 1) asigură o imagine simplă asupra a ceea ce poate fi considerat **spațiul geografic european**, îndeosebi prin dimensiunea sa naturală, care oferă suportul comunităților umane.

Ca întindere și continuitate, Europa are aspectul unei prelungiri a Asiei (fiind o mare „peninsulă” a acesteia). De aceea, se consideră frecvent că aceste două continente (Europa și Asia) formează în realitate o singură întindere, denumită **Eurasia**.

Limita dintre Europa și Asia este fixată în lungul Munților Ural, apoi în continuare pe fluviul Ural, Marea Caspică și Munții Caucaz; această limită are un pronunțat caracter convențional.

Analizând harta alăturată (fig. 1), observăm că Europa are o serie de caracteristici vizibile, cum ar fi:

- țarmurile sunt foarte sinuoase, determinând cel mai mare raport dintre perimetrul și aria continentului (DOC 1);
- existența unor întinse peninsule marginale și insule exterioare;
- organizarea naturală pe fâșii latitudinale, paralele, de la sud spre nord, cu o axă centrală formată din sistemul alpino-carpatic și bazinul Dunării;
- existența unor mări interioare, cvasiizolate (Marea Baltică, Marea Neagră).

O linie imaginară trasată între Marea Baltică și Marea Neagră împarte Europa în două părți: în est, **Europa continentală** și în vest, **Europa peninsulară**; această linie este denumită, uneori, istmul ponto-baltic. Acest istm îngustează continentul european în lungul acestei linii imaginare (aproximativ între Kaliningrad și Odessa), care permite astfel o separare clară între cele două părți ale sale.

ROMÂNIA

Privind harta continentului nostru și harta spațiului geografic pe care se află situată țara noastră (fig. 2), observăm că acestea au în comun câteva componente principale (Carpații (fig. 3), Dunărea (fig. 4), Marea Neagră și Câmpia Panonică). Față de istmul ponto-baltic, România este situată spre vest. Prin trecere de la Europa la România (DOC 2), se observă că țara noastră poate fi considerată astfel o țară **carpatică, danubiană, pontică, panonică, având o poziție central-europeană**.

Caracterul **carpatic** al spațiului geografic este dat de ponderea reliefului carpatic (60% din teritoriul țării) și situarea celei mai mari părți din acest lanț montan pe teritoriul țării noastre (55%).

Caracterul **dunărean** (danubian) al țării constă în faptul că segmentul cel mai mare al fluviului este tangent teritoriului țării (38%) și în situarea aproape integrală (97%) a teritoriului țării în bazinul hidrografic al Dunării și al zonei de vărsare (Delta Dunării) pe teritoriul țării noastre.

Deși țarmul românesc al Mării Negre este relativ redus în raport cu alte țări situate în jurul acesteia, țara noastră poate fi considerată o țară **pontică**. Larga deschidere a reliefului și a hidrografiei spre Câmpia Panonică și Europa Centrală îi dă caracterul **panonic**.

Țara noastră reprezintă aproape 1/40 din întinderea Europei și peste 3% din populația acesteia. La nivelul planetei, România ocupă 0,16% din suprafața uscatului și 0,34% din populația Terrei. Sub raportul geografiei fizice, România poate fi definită în același timp ca un spațiu carpatic, danubian, panonic și pontic. Caracteristica principală de geografie umană a acestui spațiu o reprezintă locuirea sa de către o populație neolatina, care formează **romanitatea orientală**.

TERMENI

Spațiu – termen general, care are în vedere o anumită suprafață, precum și totalitatea elementelor, proceselor și fenomenelor geografice specifice.

Carpatic – termen referitor la Munții Carpați și caracteristicile acestora.

Dunărean (danubian) – termen referitor la Dunăre (Danubiul, în latină), la caracteristicile și influența acesteia asupra teritoriilor din bazinul hidrografic.

Panonic – termen referitor la spațiul geografic al Depresiunii Panonice și la caracteristicile sale (de relief, climă).

Pontic – termen referitor la Marea Neagră (denumită în trecut Pontus Euxinus).

Istm ponto-baltic – linie imaginară care unește punctele cele mai apropiate dintre Marea Baltică și Marea Neagră.

Romanitate orientală – partea estică (orientală) a spațiului de romanitate (cu originea în civilizația Imperiului Roman).

ACTIVITĂȚI

1. Urmăriți harta Europei (fig. 1) și identificați alte elemente observabile pe aceasta: localizarea, forma, mărimea și denumirea principalelor peninsule, insule și mări exterioare, orientarea fluviilor principale și a lanțurilor montane.

2. Urmăriți harta României (fig. 2) și identificați elementele observabile pe aceasta.

Fig. 1 Spațiul geografic european

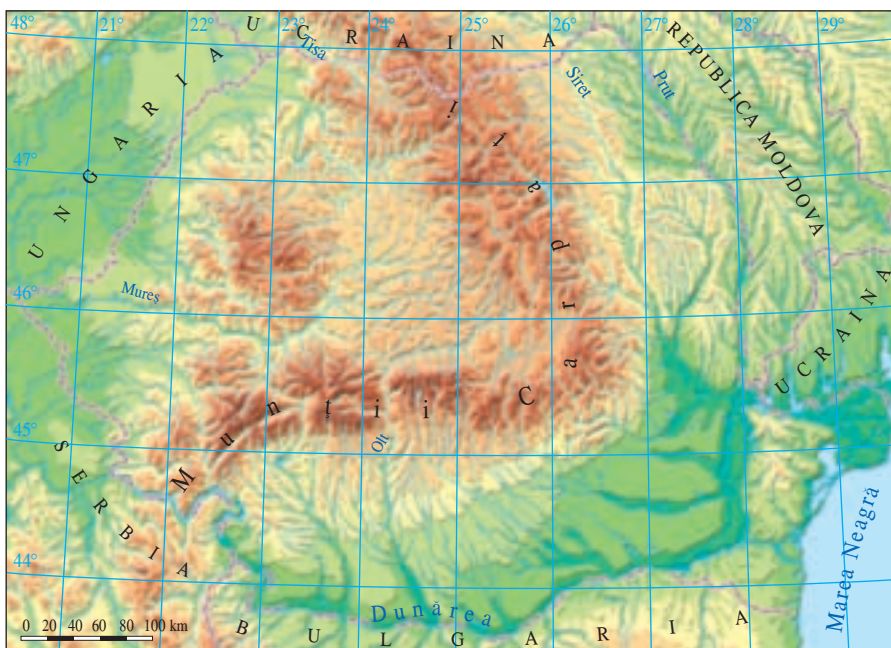

Fig. 2 Spațiul geografic al României

DOC 1 Raportul dintre perimetru și suprafață

Continent	Suprafața (mil. km ²)	Lungimea țărmurilor (km)	L / S (km/mil. km ²)
Europa	10,4	38 000	3 654
Asia	44,3	62 000	1 396
Africa	30,2	30 500	1 010
America de Nord și Centrală	24,1	75 500	3 133
America de Sud	18,1	32 000	1 768
Australia	7,6	19 700	2 592
Antarctida	13,1	30 000	2 290

Fig. 3 Carpații – Munții Bucegi

Fig. 4 Valea Dunării în sectorul Baziaș-Porțile de Fier (Cazane)

DOC 2 De la Europa la România

Hărțile de mai sus, în succesiunea lor, de la suprafața mai extinsă (Europa) la suprafața mai redusă (România), indică foarte clar fenomenul de „trecere de scară”, în care anumite elemente din prima hartă apar, la o scară mărită, cu mai multe detalii. Aceste două hărți arată foarte sugestiv corelația dintre spațiul european și cel românesc.

1.2 POZIȚIA GEOGRAFICĂ ȘI LIMITELE

EUROPA PE GLOB

Urmărind un planiglob fizic (fig. 1), observăm că Europa ocupă un spațiu continental relativ redus ca întindere, situat aproape integral în zona temperată. Acesta arată în mod sugestiv că Europa reprezintă o prelungire a Asiei.

Cea mai utilizată accepțiune care definește și delimitează spațiul european este cea reprezentată pe această hartă și care consideră continentul nostru cuprins între Oceanul Atlantic, Oceanul Arctic, Marea Mediterană, Marea Neagră, Munții Caucaz și Munții Ural (înglobând, sub aspectul geografiei fizice, și partea europeană a Federației Ruse).

Europa are dimensiuni reduse în raport cu întinderea Terrei și a celorlalte continente, dar este relativ bine populată. Continentul nostru reprezintă aproximativ 1/50 din suprafața Terrei, 1/15 din suprafața uscatului terestru și mai mult de 1/10 din populația planetei.

Continentul european este înconjurat pe mai mult de 3/4 din perimetrul său de oceane și mări și este legat de Asia prin mai puțin de 1/4 din limitele sale. Limitele ariei continentale propriu-zise au spre punctele cardinale anumite extremități (spre nord, Capul Nord; spre sud, Capul Tarifa; spre vest, Capul Roca, iar spre est o porțiune a Munților Ural).

Legătura foarte strânsă dintre Europa și Asia este ilustrată de continuitatea întinderii și de apartenența întregului spațiu la aceeași **placă tectonică** (DOC 1), denumită **placa Eurasiatică** (fig. 2).

Această hartă a plăcilor tectonice sugerează existența unei singure întinderi relativ continue și aparent omogene, mărginită de alte plăci. Din acest punct de vedere, limita estică a Europei are un caracter convențional.

ROMÂNIA ÎN EUROPA

În cadrul continentului european (fig. 3), România este situată aparent în sud-estul acestuia, la distanțe aproape egale față de marginile vestică, nordică și estică ale continentului și mai aproape de sudul acestuia.

Poziția sud-estică este mai clară în cazul spațiului ponto-caspic, reprezentat de arealul Munților Caucaz și de regiunile înconjurătoare. Prin Munții Carpați și Dunăre, țara noastră este legată de Europa Centrală și se poate aprecia că aparține acesteia.

Atât pentru Europa, cât și pentru România, un element al poziționării lor pe glob îl constituie traversarea acestora de paralela de 45° lat. N, ceea ce le situează în plină zonă temperată. Principala consecință a acestei poziții o reprezintă caracterul temperat al climei pe aproape întreaga întindere și aspectul continental al acesteia, cu cât ne situăm mai spre est.

Centrul geometric al țării noastre este situat în apropierea intersecției dintre meridianul de 25° long. E și paralela de 46° lat. N.

Față de acest punct imaginar, coordonatele geografice extreme ale țării noastre (DOC 2) se află situate la distanțe comparabile, ceea ce sugerează aspectul aproape circular al perimetrului teritoriului respectiv.

În cazul României, elementele specifice ale poziției le constituie situarea sa pe cursul inferior al Dunării, cu acces la Marea Neagră și o anumită apropiere față de Asia (Asia Mică, Orientul Mijlociu și Apropiat).

Caracteristica principală a poziției României o reprezintă situarea acesteia în plină zonă temperată; poziția sa sud-estică în Europa determină creșterea continentalismului climatic.

Un element interesant al poziției țării noastre pe glob este situarea în zona de **maximă extindere latitudinală a uscatului** (ceea ce reprezintă mai mult o coincidență decât o consecință).

TERMENI

Coordonate geografice – sistemul referențial format din latitudine (care reflectă depărtarea față de Ecuator) și longitudine (care reflectă depărtarea față de primul meridian), cu ajutorul cărora poate fi precizată poziția oricărui punct situat pe glob.

Placă tectonică – diviziune majoră a scoarței terestre.

Ponto-caspic – spațiu situat între Marea Neagră și Marea Caspică.

Eurasia – supercontinent format din cele două părți cunoscute în mod tradițional prin denumirile de Europa și Asia, care formează împreună o întindere continuă de uscat.

Continentalism – proprietate a climei care reflectă diferențele termice mari între anotimpurile extreme; acestea se reflectă și în învelișul biogeografic.

ACTIVITĂȚI

1. Urmăriți pozițiile geografice ale continentelor reprezentate pe planiglob (fig. 1) și precizați avantajele și dezavantajele acestei poziții a Europei în raport cu celelalte continente.

2. Precizați, oral sau în scris, pentru fiecare vector de distanță reprezentat pe harta alăturată: direcția, lungimea, punctul spre care este orientat și consecințele geografice pentru țara noastră ale fiecărei direcții.

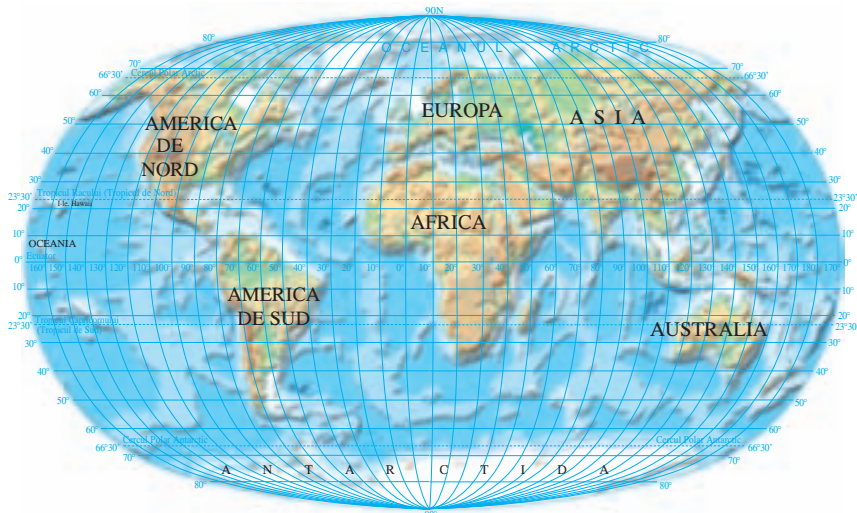

Fig. 1 Planiglobul fizic

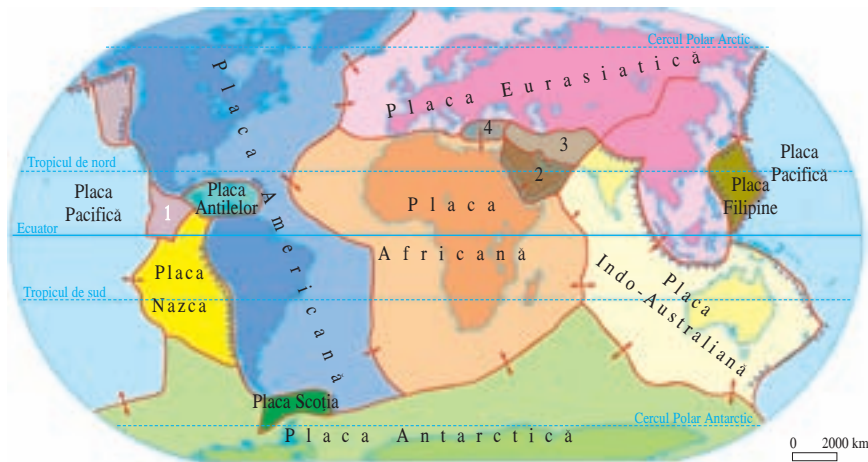

Fig. 2 Plăcile tectonice

Fig. 3 Poziția fizico-geografică a României în Europa

DOC 1

Plăci tectonice

Imaginea acestor plăci tectonice sugerează decupajul real al scoarței terestre și oferă o anumită imagine asupra continuității spațiale dintre diferitele suprafețe continentale sau oceanice ale globului.

Direcțiile de deplasare ale plăcilor, limitele dintre plăci și sectoarele de coliziune arată felul în care au loc cele mai mari modificări tectonice la scara planetei. Relativa omogenitate a plăcii eurasiatice arată că, pe întreaga sa întindere, masa continentală are o origine și o geneză comună. La contactul dintre această placă și cele situate spre sud, datorită procesului de coliziune a plăcilor, s-a format lanțul alpino-himalayan.

	Limita plăcilor tectonice (rift sau ridge)	Alte plăci majore și medii: 1. Pl. Cocos 2. Pl. Arabiei 3. Pl. Iraniană 4. Pl. Egeeană
	Direcții de deplasare a plăcilor	
	Subducție	
	Limite probabile între plăci	

DOC 2

Coordonate geografice extreme ale României

	Punctul extrem	Lat. nordică	Long. estică
N	Horodistea	48°15'06"	26°42'05"
S	Zimnicea	43°37'07"	25°23'32"
E	Sulina	45°09'36"	29°41'24"
V	Beba Veche	46°07'27"	20°15'44"

ACTIVITĂȚI

Ce elemente reprezentate pe hărțile alăturate (fig. 1, 2, 3) provin din cunoașterea mai aprofundată a scoarței terestre?

Octavian Mândruț

Geoografie

**Europa – România – Uniunea Europeană
Probleme fundamentale**

Manual pentru clasa a XII-a

Toate filierele

**Se aplică și la clasa a XIII-a — filiera tehnologică, ruta progresivă
de calificare profesională.**

CORINT

ISBN: 978-973-135-367-8

9789731353678